

Roomalaiskirjeen selitys 29
Room. 11:11–24

Pakanakansojen pelastuminen

Edellä olemme käsitelleet sitä, kuinka apostoli Paavalin mukaan juutalaisten yritys saavuttaa Jumalalle kelpaaminen hänen lakiaan tottelemalla on vastakkainen sille vanhurskaudelle eli Jumalalle kelpaamiselle, joka saadaan uskomalla Jeesukseen.

Paavali ihmettelee kirjeessään, miksi juutalaiset eivät ole uskoneet Jeesukseen, vaikka ovat Jumalan omaisuuskansa. Heillä pitäisi olla tietoa Jeesuksesta, sillä ilosanoma hänestä on kiirinyt heidän kuultavakseen.

Viime kerralla Paavali päätyi kuitenkin siihen, että tätä ei pidä liikaa ihmetellä. Mooses ja Vanhan testamentin profeetat ovat ennustaneet tämän jo kauan aikaa sitten. Siksi on ihan ymmärrettävää, että juutalaiset ovat suurelta osin hylänneet Jumalan heille valmistaman pelastuksen. Ja toisaalta monet pakanat ovat ottaneet sen vastaan, vaikka olivat ennakoita niin kaukana Jumalasta ja tietämättömiä hänestä.

Juutalaisten epäusko on ollut meille pakanoille hyödyksi

Miksi Jumala on valinnut näin oudon tavan suhtautua omaisuuskansaansa? Mitä hyötyä ylinpäänsä oli siitä, että Jumala valitsi juutalaiset omaisuuskansakseen? Tätä Paavali alkaa pohtia seuraavaksi.

Kysyn siis: eivät kai juutalaiset sen vuoksi kompastuneet, että he jäisivät maahan makaamaan? Päinvastoin! Heidän lankeemuksensa on avannut pelastuksen muille kansoille, ja näin juutalaiset ovat saaneet aiheen kadehtia niitä. Jos heidän lankeemuksensa on koitunut rikkaudeksi maailmalle ja heidän tappionsa rikkaudeksi kansoille, kuinka paljon enemmän saakaan aikaan heidän täysimääräinen voittonsa! (Room. 11:11–12)

Siitä oli siis sittenkin hyötyä, kun juutalaiset paatuivat, eivätkä uskoneet Jeesukseen. Nimittäin sellaista hyötyä, että Jeesuksen apostolit kääntyivät pakanoitten puoleen ja julistuvat ilosanomaa heille. Tätä tarkoittaa se, että ” Heidän lankeemuksensa on avannut pelastuksen muille kansoille”.

”Näin juutalaiset ovat saaneet aiheen kadehtia heitä”. Tällä Paavali tarkoittaa, että pakanakansain armoon ottaminen Jeesuksen kautta on niin suuri etuoikeus ja ikäänkuin oikotie Jumalan luokse, että juutalaiset tulevat siitä kateellisiksi. Heidänhän on pitänyt pyrkiä Jumalan yhteyteen monimutkaisia Mooseksen lakeja noudattamalla. Ja nyt pakanoille tuo Jumala-yhteys annetaan ilmaiseksi!

Tehdään juutalaiset kateellisiksi Messiaasta!

Teille pakanuudesta kääntyneille sanon: minä ylistän tehtävääni kansojen apostolina, sillä näin herätän ehkä heimolaisissani kateutta teitä kohtaan ja voin pelastaa joitakuita heistä (Room. 11:14)

Paavalin ideana on seuraava: Kun juutalaiset havaitsevat, että pakanoille yhteys Jumalaan annetaan armosta ja ilmaiseksi, he rupeavat kateellisina valittamaan: Epäreilua! Meille kanssa! Miksi nuo saavat Jeesuksen kautta kaiken ilmaiseksi? Meillehän tuo Jeesus kuuluisi, hänhän on juutalainen ja

hän opetti nimenomaan meidän Jumalastamme, Israelin Jumalasta. Mitä nuo pakanat omivat tuon Jeesuksen itselleen!

Sinähän, Teuvo, tunnet juutalaista kulttuuria, koska olet asunut Israelissa jonkin aikaa. Mitä luulet, toimiiko tuo Paavalin strategia? Ovatko juutalaiset edes yhtään kateellisia meille pakanakristityille siitä, että meillä on Messiaana Nasaretin Jeesus, joka tuo meille yhteyden heidän Jumalaansa, ilmaiseksi ja armosta?

No, oli miten oli, Paavali ei oleta, että tuo hänen kateuden aiheuttamisen strategia olisi mikäänm suuri menestys. Hän toivoo pelastavansa ”joitakuita heistä”, ei suinkaan suuria joukkoja juutalaisista. Edellähän hän lainasi Vanhan testamentin ennustusta, jonka mukaan ” Vaikka Israelin kansa olisi lukuisa kuin merenrannan hiekka, siitä pelastuu vain rippeet.”

Juutalaisten kääntymys on ”elämä kuolleista”

Mutta tuonkin joukon pelastuminen on määrättömän arvokas asia. Paavali jatkaa:

Sillä jos heidän hylkäämisensä on maailmalle sovituksi, mitä heidän armoihin-ottamisensa on muuta kuin elämä kuolleista? (Room. 11:15)

Tämä voi tarkoittaa kahta asiaa: a) joko sitä, että juutalaisten kääntyminen Jeesuksen seuraajiksi merkitsee hyvin voimakasta hengellistä piristysruisketta koko Kristuksen kirkolle. Onhan koko juutalainen kulttuuri täynnä salattuja viittauksia Messiaaseen ja Israelin Jumalaan. Heillä on tiedossaan valtavia Vanhan testamentin tulkinnan rikkauksia, jotka voivat avata koko Kristuksen kirkolle Uuden testamentin entistä hienommalla tavalla. Nyt nuo rikkauudet ovat pimennossa ja käyttämättöminä, kun juutalaisilta puuttuu avain koko Raamatun kokonaissanoman ymmärtämiseen. Mutta kun he ottavat Jeesuksessa tuon tulkinta-avaimen vastaan, sen seurauksena koko kristillinen usko elpyy ja nykyinen unteluus häipyä.

Tai sitten b) ”elämä kuolleista” ei olekaan tässä kielikuva, vaan tarkoittaa kuolleiden ylösnousemusta viimeisenä päivänä. Kun juutalaiset kääntyvät uskomaan Jeesukseen, se tarkoittaa, että maailmanloppu ja kuolleiden ylösnousemus ovat ihan käsillä.

Itse jotenkin kallistun tuon ensimmäisen vaihtoehdon kannalle. Vaikka ei minulla kyllä ole perusteita kieltää tuota toistakaan vaihtoehtoa.

Varoitus pakanakristityille

Mutta jos uutisleipä on pyhä, niin on myös koko taikina, ja jos juuri on pyhä, niin ovat myös oksat. Mutta jos muutamat oksista ovat taitetut pois ja sinä, joka olet metsäöljyypuu, olet oksastettu oikeiden oksien joukkoon ja olet päässyt niiden kanssa osalliseksi öljyypuun mehevästä juuresta, niin älä ylpeile oksien rinnalla; mutta jos ylpeilet, niin et sinä kuitenkaan kannata juurta, vaan juuri kannattaa sinua. Sinä kaiketi sanonet: "Ne oksat taitettiin pois, että minut oksastettaisiin". Oikein; epäuskonsa tähden ne taitettiin pois, mutta sinä pysyt uskosi kautta. Älä ole ylpeä, vaan pelkää. Sillä jos Jumala ei ole säästänyt luonnollisia oksia, ei hän ole säästävä sinuakaan. Katso siis Jumalan hyvyyttä ja ankaruutta: Jumalan ankaruutta langenneita kohtaan, mutta hänen hyvyyttänsä sinua kohtaan, jos hänen hyvyidessänsä pysyt; muutoin sinutkin hakataan pois. Mutta nuo toisetkin, jos eivät jää epäuskoonsa, tulevat oksastettaviksi, sillä Jumala on voimallinen oksastamaan ne jälleen. Sillä jos

sinä olet leikattu luonnollisesta metsäöljyjuusta ja vasten luontoa oksastettu jaloon öljyjuuhun, kuinka paljoa enemmän nämä luonnolliset oksat tulevat oksastettaviksi omaan öljyjuuhunsa! (Room. 11:16–24)

Tässä jaksossa Paavali varoittaa meitä pakanakristittyjä ylpeydestä ja itsemme korottamisesta suhteessa juutalaisiin. Varoitus on aiheellinen, sillä onhan Paavali itse juuri edellä opettanut, että siitä on ollut meille Jumalan vartavasten ajattelemaa hyötyä, kun hän hylkäsi juutalaiset ja antoi Kristusken kirkon ja Jumalan valtakunnan siirtyä pääosin ei-juutalaisten kansojen pariin.

Ja tuo varoitus on tosiaan tarpeen, kun ajatellaan kirkkohistoriaa! Kun juutalaiset aikoinaan huusivat Barabbaan vapaaksi ja Jeesuksen ristille, he sanoivat evenkeiumien mukaan: ”Tulkoon hänen verensä meidän ja meidän lastemme päälle!”

Ja pakanakristittyjen kirkko on totisesti toteuttanut tuon ennustuksen, sikamaisen törkeällä ja julmalla tavalla! Pakanakristityt ovat vainonneet juutalaisia, korkeiden kirkonmiesten ja yksinkertaisten maalaispappien siunauksella vuosisatoja, oikeastaan jo vuosituhansia. Heitä on karkotettu, kidutettu, kiusattu, heidän omaisuutensa on varastettu ja heidät on ahdettu epäterveellisiin ghettoihin. Viimeinen purskahdus tästä käsittämättömän väkivaltaisesta ylvästelystä oli natsien järjestämä holokausti, jossa tapettiin kuusi miljoonaa juutalaista.

Markionilainen harhaoppi

Mutta tuo ylvästely juutalaisia vastaan voi olla myös henkistä ja teologista.

Ensimmäinen kirkkohistoriallinen esimerkki tästä oli laivanvarustaja Markionin 200 -luvulla perustama kirkkokunta, markionilaisuus. Se levisi hyvin laajalle varhaisessa kristikunnassa. Sen perusajatuksena oli se, että Israelin Jumala ei ole Jeesuksen Kristusken Isä. Vanhalla testamentilla ei tuon opetuksen mukaan ole mitään tekemistä Jeesuksen ja hänen evankeliuminsa kanssa. Vanhan testamentin Jumala on tyhmä ja ilkeä. Juutalaiset ovat väärentäneet useimmat kirjoitukset, joita varhaisessa kristikunnassa käytettiin. Markion halusi puhdistaa kristinuskon juutalaisesta hapatuksesta. Niinpä hän kielsi Vanhan testamentin käytön niissä seurakunnissa, joissa hänen herätysliikkeellään oli vaikutusvaltaa. Uuden testamentin teksteistä hyväksyttiin vain Paavalin kirjeet ja Luukkaan evankeliumi. Muut olivat Markionin mielestä liian juutalaisia.

Onneksi Kristusken kirkko ei yleisesti hyväksynyt Markionin opetusta. Sen vastustamiseksi alettiin laatia listaa kirkossa hyväksytyistä pyhistä kirjoituksista. Vanha testamentti hyväksyttiin siihen Jumalan sanana. Syntymässä olovan Uuden testamentin kirjoja hyväksyttiin huomattavasti enemmän kuin mitä Markionille olisi kelvannut. Oikeastaan jo tuolloin pyhien kirjojen listassa olivat kaikki nykyisen Uuden testamentin kirjat. Kiistaa oli lähinnä siitä, kuuluuko Johanneksen ilmestys Raamattuun vaiko ei. Lisäksi oli epäselvyyttä Hermaan paimen –nimisen tekstin kuulumisesta Uuden testamentin kirjakokoelmaan eli kaanoniin.

Markionin harhaoppi oli siis hyvin varhainen, jo Uutta testamenttia varhaisempi. Jo tämä osoittaa, että Paavali varoitus oli aiheellinen. Kristityt eivät saa halveksia juutalaisia eivätkä kristinuskon juutalaisia juuria. Vanha testamentti kuuluu ehdottomasti Jumalan kirkolle puhumaan sanaan.

Jumalamme on Israelin Jumala, Abrahamin, Iisakin ja Jaakobin Jumala, joka on ilmoittanut itsensä meille juutalaisessa Messiaassa, Nasaretin Jeesuksessa, joka on tullut täyttämään Jumalan israelilaisille muinoin antamat lupaukset.

Tämä on syytä muistaa erittäin hyvin nykyäänkin, ja myös Suomen kirkossa. Meilläkin kuulee nykyisin äänenpainoja, joiden mukaan Vanhan testamentin voisi unohtaa ja jättää omaan arvoonsa. Sen Jumala kun on kuulemma verenhimoinen demonijumala.

Mutta joka kuuntelee tuollaista opetusta, se saa olla varma siitä, että menee metsään. Uutta testamenttia ja Jeesusta ei voi ymmärtää oikein mitenkään muuten kuin Vanhan testamentin antamaa taustaa vastaan. Tämän näkee vaikkapa siitä, että Jeesus siteerasi Vanhaa testamenttia yhtenä. Samoin tekevät myös hänen apostolinsa, kuten Paavali.

Samalla on tietenkin huomattava myös se, että Vanhaa testamenttia ei voi ymmärtää oikein muuten, kuin lukemalla sitä Uuden testamentin antamassa valossa. Ja sen antaman valon valokatkaisin on Jeesus Kristus. Häntä painamalla valo syytty sekä Uuteen että Vanhaan testamenttiin.

Vertauksen selitys

Paavalin idea edellisessä vertauksessa on se, että juutalainen kansa on Israelin Jumalan omakseen ottama ja pyhittävä kansa. Kun joku pakana, vaikkapa suomalainen, tulee Jeesuksen kautta Jumalan yhteyteen, hän pääsee osalliseksi Jumalan hyvyydestä, jonka hän alunperin toi israelilaisille.

Vertauksena on ensinnäkin taikina. Jos taikinasta otettu ensimmäinen leipä (eli juutalaiset) on pyhä, niin samoin ovat muutkin leivät (eli pakanat), jotka tuosta taikinasta otetaan.

Mutta tätä vertausta Paavali ei kehittele pidemmälle. Hän siirtyy toiseen vertaukseen, juureen ja oksiin. Pyhän ja jalon oliivipuun juuri on juutalaisuus. Me pakanat olemme villin oliivipuun oksia. Kun saamme uskon Jeesukseen, meidät ikään kuin oksastetaan jaloön oliivipuuhun, Jumalan kansaan, jonka juuri on juutalainen. Onhan Raamattu juutalaisten kautta kirjoitettu kirja, onhan Messiaamme Jeesus juutalainen. Näin me, villin puun oksat, pääsemme osallisiksi jalon juuren tuomasta elämästä.

(On sanottava, että tämä Paavalin vertaus kyllä ontuu pahasti. Eihän oksastamista tehdä ikinä niin päin, että villi oksa laitetaan jaloön juureen. Jos niin tekee, hedelmät ovat sen mukaisia, millainen oksa on. Vaikkapa omenoista tulee tuolla puutarhurin menetelmällä villiomenoita, kirpeita ja pahanmakuisia. Oksastamisen ideana on se, että puun juuri voi hyvin olla villiomenapuusta. Olennaista on se, että siihen oksastettavat oksat ovat laadultaan jaloja. Silloin niihin kasvavista omenoistakin tulee jaloja. Mutta Paavali ei omassa vertauksessaan ole ottanut tätä huomioon. Ehkä hän ei tiennyt koko asiaa. Olihan hän ammatiltaan teltantekijä eikä hedelmätarhuri.)

Joka tapauksessa Paavali sanoo, että me juutalaiskristityt emme saa halveksia juutalaisia emmekä ylpeillä heitä vastaan. On muistettava, mistä historiallisesta juuresta kristillinen uskomme nousee. Se nousee Jumalan erityisistä pelastusteoista juutalaisen kansan historiassa. On tajuttava nöyränä, että niiden tapahtuessa meidän suomalaisten kantaisät olivat Jumalasta ja pelastuksesta pihalla kuin lumiukot, höperehtivät jotain ankeaa shamanismia ja uhrasivat joillekin mitättömille epäjumalille tai demoneille kaloja ja peuroja ja jäniksiä.

Se, että me olemme päässeet osallisiksi elävästä Jumalasta, se on meille juutalaista tuontitavaraa.

Mutta juutalaisille, kun he kääntyvät Jeesuksen puoleen, silloin he kääntyvät oman kansansa Jumalan puoleen. Heille pelastus ei ole tuontitavaraa, vaan kasvanut heidän omassa maassaan, Nasaretissa ja Gennesaretin järven rantamalla ja Jerusalemissa. Tätä tarkoittavat Paavalin sanat,

joiden mukaan juutalainen tulee paljon luontevammin oksastetuksi Jeesus -puuhun kuin joku meistä pakanoista.